

Informacja w sprawie adaptacji do zmian klimatu w odniesieniu do projektów ubiegających się o wsparcie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020

[Dyrektywa 2014/52/UE przyjęta przez Parlament Europejski i Radę w dniu 16.04.2014 r. zmieniająca Dyrektywę 2011/92/UE z dnia 13.12.2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko](#) (dalej: dyrektywa OOS) wprowadza nowe regulacje, których celem jest odpowiedź na wyzwania dotyczące przystosowania się do zmian klimatu, a także m.in. zawiera przepisy dotyczące przeciwdziałaniu utracie różnorodności biologicznej, które są ściśle powiązane z zagadnieniami dotyczącymi zmian klimatu zarówno w wymiarze przystosowania się do tych zmian jak i ich łagodzenia.

Ww. zmiany [dyrektywy OOS](#) zostały transponowane do prawodawstwa polskiego [ustawą z dnia 09.10.2015 r. o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw](#) (dalej: ustawa OOS). Zmiana **ustawy OOS wejdzie w życie z dniem 01.01.2017 r.** (za wyjątkiem art. 1 pkt 34 lit. a – f, pkt 35 lit. a, pkt 38, 45 i 53, art. 3 pkt 2–6 oraz art. 7 ust. 1, które weszły w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, tj. dnia 24.12.2015 r.).

W dniu 23.10.2015 r. zostały opublikowane [Wytyczne w zakresie dokumentowania postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych](#) (dalej Wytyczne OOS). Razem z Wytycznymi OOS został opublikowany [Wzór części środowiskowej krajowego wniosku o dofinansowanie](#) (wzór wniosku POLiŚ 2014-2020) (dalej: Instrukcja POLiŚ). Zgodnie z informacją zawartą w Wytycznych OOS właściwe instytucje zarządzające programami operacyjnymi mogą uwzględnić w przygotowanych przez siebie wzorach wniosków o dofinansowanie wskazówki zawarte w Instrukcji POLiŚ. Jako dzień od którego obowiązuje Instrukcja POLiŚ wskazano datę jej publikacji, czyli **10.09.2015 r.** Instrukcja POLiŚ przygotowana jest głównie dla projektów dużych ubiegających się o dofinansowanie w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020. Niemniej jednak zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Rozwoju¹ zalecane jest, aby zasady w niej przedstawione zastosowane zostały również w RPO.

Zakres wymagań Instrukcji POLiŚ w odniesieniu do zagadnień klimatycznych, odnosi się do wszystkich rodzajów przedsięwzięć - zawsze mogących znacząco oddziaływać na środowisko, jak i potencjalnie mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Instrukcja POLiŚ wprowadza pojęcie: „**projekt przygotowany**” związaną z ww. datą jej publikacji. Zgodnie z zapisami Instrukcji POLiŚ za projekt przygotowany należy uznać taki projekt, dla którego wnioski o wydanie decyzji środowiskowych zostały złożone przed publikacją Instrukcji POLiŚ, to jest przed dniem 10.09.2015 r., przy czym decyzję środowiskową należy traktować tutaj w szerokim znaczeniu, a więc analogicznie przedmiotowa data dotyczyć powinna również wniosków o przeprowadzenie ponownej oceny oddziaływania na środowisko, przy czym należy też zauważyć, że przepisy prawne nie zabraniają wyjść wnioskodawcy w analizach poza zakres decyzji środowiskowej (jeżeli wnioskodawca będzie ubiegał się o dofinansowanie ze środków UE, to takie działanie leży w jego interesie).

Za „**projekt nieprzygotowany**” uważany jest projekt dla którego wniosek o wydanie decyzji środowiskowej został złożony po dniu 10.09.2015 r. Zgodnie z zapisami Instrukcji POLiŚ w dokumentacji załączonej do wniosku o dofinansowanie, a tym samym w dokumentacji OOS w przypadku „projektów nieprzygotowanych”, dla których **wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach został złożony po 10.09.2015 r., powinny znaleźć się dowody wraz z uzasadnieniem, że ryzyko klimatyczne zostało przeanalizowane i sprowadzone do akceptowalnego poziomu.** W zakresie wpływu na klimat sugeruje się przeprowadzenie analiz bezwzględnych, a także względnych emisji gazów cieplarnianych (analiz śladu węglowego) przedsięwzięć. Natomiast w zakresie odporności przedsięwzięć na zmiany klimatu zasadne jest przeprowadzenie analizy ekspozycji, wrażliwości i podatności na obecnie obserwowaną zmienność

¹ Pismo Ministerstwa Rozwoju DPI.II.8610.100.2015.KR.1 z dnia 20.01.2016 r.

klimatu jak również prognozowane zmiany klimatu oraz właściwej analizy ryzyka, a także analizy i oceny opcji adaptacyjnych przedsięwzięć.

W opinii Ministerstwa Rozwoju² oraz Ministerstwa Środowiska³ podstawą do szerszej niż dotychczas interpretacji przepisów art. 66 oraz art. 51 Ustawy OoŚ w zakresie dotyczącym klimatu są zarówno liczne komunikaty KE, Wytyczne KE oraz w odniesieniu do projektów kierowanych do dofinansowania z funduszy UE w perspektywie finansowej 2014-2020 właściwe rozporządzenia będące bezpośrednim źródłem prawa również w Polsce.

Zgodnie z wymaganiami Komisji Europejskiej kwestie dotyczące adaptacji do zmian klimatu zostały uregulowane m.in. w [Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) nr 1303/2013](#)⁴ (dalej: Rozporządzenie nr 1303/2013). Zgodnie z art. 8 niniejszego Rozporządzenia „Państwa członkowskie i Komisja zapewniają, aby wymogi ochrony środowiska, efektywnego gospodarowania zasobami, dostosowanie do zmian klimatu i łagodzenie jej skutków, różnorodność biologiczna, odporność na klęski żywiołowe oraz zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem były promowane podczas przygotowania i wdrażania umów partnerstwa i programów”.

Mając na uwadze konieczność bezpośredniego stosowania Rozporządzenia nr 1303/2013 przygotowując projekty wnioskodawcy są zobowiązani do przestrzegania postanowień w nim zawartych, natomiast organy ochrony środowiska powinny je uwzględniać w ramach wykonywanych zadań.

Zgodnie z przepisami Rozporządzenia 1303/2013 w dokumentacji aplikacyjnej powinna znaleźć się analiza oddziaływania na środowisko biorąca pod uwagę aspekty łagodzenia zmian klimatu, jak również przystosowania do zmian klimatu oraz odporności na klęski żywiołowe. Dlatego też w ramach wzoru wniosku o dofinansowanie RPO WM zostało uwzględnione pole dotyczące wpływu projektu na klimat. Również w załączniku *Formularz do wniosku o dofinansowania w zakresie oceny oddziaływania na środowisko* wnioskodawca zobowiązany jest wskazać zagadnienia dotyczące adaptacji do zmian klimatu oraz odpowiedzi na pytania związane z tym zagadnieniem.

Mając na celu uzupełnienie braku wiedzy w przedmiotowym temacie wśród potencjalnych wnioskodawców Ministerstwo Środowiska opracowało i opublikowało „**Poradnik przygotowania inwestycji z uwzględnieniem zmian klimatu, ich łagodzenia i przystosowania do tych zmian oraz odporności na klęski żywiołowe**” (dalej: Poradnik). Poradnik dostępny jest na stronie internetowej: www.rpo.malopolska.pl/download/program-regionalny/o-programie/pobierz-poradniki-i-publikacje/2016/03/Poradnik_przygotowania_inwestycji_z-uwzględnieniem-zmian-klimatu-ich-łagodzenia-i-przystosowania-do-tych-zmian-ora-odpornosci-na-klęski-zywiolowe.pdf

Celem Poradnika jest określenie wskazówek i metodologii obliczeń uwzględniających zagadnienia klimatyczne w procesie przygotowania inwestycji (przedsięwzięć oraz projektów), w tym przede wszystkim przedsięwzięć współfinansowanych z funduszy UE w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, w następujących etapach:

- Oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, a w tym w zakresie:
 - mitygacji oddziaływań na klimat,
 - adaptacji do zmian klimatu, uwzględniającej podejście ekosystemowe,
 - odporności na klęski żywiołowe.
- Analizy ekonomiczno-finansowej przedsięwzięć, a w tym analizy kosztów zewnętrznych emisji gazów cieplarnianych (GHG), obliczenia śladu węglowego, a także analizy odporności/podatności przedsięwzięć (projektów) na zmiany klimatu i klęski żywiołowe.
- Analizy ryzyka przedsięwzięć (w tym uwzględnienie analizy ryzyka zmian klimatu oraz wystąpienia klęsk żywiołowych).
- Analizy opcji przedsięwzięć (wariantów, uwzględniających m.in. wpływ na klimat i zmian klimatu na projekt (przedsięwzięcie) oraz jego wrażliwość/podatność na klęski żywiołowe).

² Pismo Ministerstwa Rozwoju DRP.IX.8610(5).24.PIM.15.16 z dnia 11.03.2016 r.

³ Informacja nt. publikacji horyzontalnej Instrukcji do formularza wniosku o dofinansowanie na pfi 2014-2020 oraz związanych zagadnień klimatycznych z dnia 09.10.2015 r.

⁴ [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady \(WE\) nr 1083/2006](#), w tym: preambuła pkt 14, art. 8, 50 i 52, 101.f, Załącznik I pkt 2.2, pkt 4.5.3, pkt 4.8.4 i pkt 5.2.1-5.2.2

W Poradniku znajdują się też wskazówki dotyczące sposobu uwzględnienia zagadnień dotyczących adaptacji do zmiany klimatu oraz mitygacji oddziaływań na klimat na etapie Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko.

Zgodnie z zaleceniami z MR uzupełnienie braków w zakresie adaptacji do zmian klimatu może odbywać się poprzez przygotowanie odpowiednich ekspertyz i zobowiązanie się wnioskodawców do uwzględnienia wynikających z nich wniosków w ramach realizacji projektu.

Uzupełnienie w tym zakresie wg MR w niektórych przypadkach byłoby możliwe także w trybie rektyfikacji aktu administracyjnego zgodnie z art. 111 § 1 KPA. Wykładnia przepisu wskazuje, że dopuszczalne jest uzupełnienie wyłącznie dwóch elementów: rozstrzygnięcia decyzji (postanowienia) oraz pouczenia o dopuszczalnych środkach zastrzeżenia. chodzi zatem o tzw. niezamierzone decyzje częściowe, w których intencją organu (lub wolą strony) było rozstrzygnięcie całościowej sprawy, a wskutek błędu lub z innych niezamierzonych przyczyn wydana została decyzja częściowa.